

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2011/12:2

Stenografiska
uppteckningar
2011/12:2

Fredagen den 23 september

1 § Konkurrenskraft – forskning

Utbildningsminister Jan Björklund

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft – forskning den 31 maj 2011

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft – forskning den 29–30 september 2011

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag förklarar sammanträdet öppnat och hälsar Jan Björklund med medarbetare välkomna till EU-nämnden denna soliga morgon.

Det finns inga A-punkter. Det finns en återrapport från rådet den 31 maj. Vill statsrådet säga någonting om den?

Anf. 2 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Den är ju utdelad, och jag är beredd att svara på frågor.

Anf. 3 JONAS SJÖSTEDT (V):

Det finns en gammal favorit i repris här, och det är finansiering av Iterprojektet. Jag tänkte höra hur det har löst sig på vägen.

Anf. 4 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Det har det inte, men det är heller inte så att det ligger i KKR, utan det är en fråga som nu hanteras i finansministerrådet och blir en fråga för EU:s stora budgetprocess. KKR i något slags formell mening avvaktar bara de besluten, så det har inte löst sig.

Det är ett väldigt dyrt projekt. Det är som vanligt med stora infrastrukturprojekt – de blir ännu dyrare, och då sker det naturligtvis alltid en diskussion om var den notan ska hamna. Detta är inte löst.

Anf. 5 THOMAS STRAND (S):

Jag har också en fråga angående den diskussion som var på mötet den 31 maj. Det gäller diskussionen om ramprogrammet för Euratom och den diskussion som fördes om kärnsäkerhet.

Om jag förstår det hela rätt var det Österrike som tryckte på ganska hårt om en tydligare skrivning, och då blir man lite nyfiken: Vilka länder var emot att man skulle ha mer fokus på kärnsäkerhetsforskning?

Jag har en fråga till om den svenska hållningen i denna fråga. Vi fick en faktagenomnämning av regeringen före det här mötet, daterat den 16 maj.

Där står det att regeringen ser positivt på en tydligare inriktning på forskning om kärnsäkerhet och strålskydd. Läser man i dagens handlingar är det en annan skrivning från svensk sida, där det står att regeringen välkomnar ett ökat fokus på kärnsäkerhet.

Min fråga är om det har hänt någonting med den svenska positionen mellan de här mötena och diskussionen. Vad är Sveriges hållning?

Anf. 6 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Jag vill komma tillbaka till Iterprojektet. Jag blir lite förvånad när ministern säger att det inte är en fråga för KKR, för det här är väl en fråga som vi har haft uppe vid ett flertal tillfällen just utifrån KKR. Vi har bland annat diskuterat den i näringsutskottet ur det perspektivet.

Det var en ny upplysning att detta inte finns i KKR längre. Det var intressant att få reda på det.

Anf. 7 JONAS SJÖSTEDT (V):

Det finns ett principiellt dilemma om man ska lyfta ut Iter ur det normala budgetförfarandet och göra det till någon sorts särskild budgetpost. Jag tycker att det vore intressant att höra regeringens principiella hållning till att hantera budgeten på det viset.

Anf. 8 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

När det gäller om vi välkomnar att det blir ökad kärnsäkerhet eller ser positivt på det ser jag inte den stora skillnaden så ordagrant. Vi stöder det här. Det är riktigt att det var Österrike som från början tog upp det. Det har redan från början varit en inriktning på kärnsäkerhet, men det har förstärkts. Diskussionen i maj fördes naturligtvis efter händelserna i Japan.

Nu är väl frågan löst. Det var den inte i maj. Det finns nu skrivningar som vi är eniga om, där det blir ökat fokus på kärnsäkerhet. Det tycker vi är bra. Ingen har nog varit emot det; det var det att det var Österrike som första gången lyfte upp att det skulle vara ännu mer så.

När det gäller Iter ligger det väldigt stora investeringar i detta. Det går liksom inte att finansiera ett år, utan det är ett mycket långsiktigt projekt. Så fungerar det här i Sverige också: Väldigt stora projekt måste man ta ställning till i särskild ordning. Det är inget konstigt med det.

Finansieringsfrågan för Iter hanteras nu av finansministerrådet. Så var det i våras också. Det rapporterade jag i EU-nämnden när vi diskuterade frågan då, så det är inget konstigt med det. Väldigt stora projekt måste ibland hanteras i särskild ordning.

Anf. 9 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Bara en kommentar till det sista: Det är just det att det är ett väldigt stort projekt och att det har varit lite oklart kring det som är kopplat till finansiering, och det är framför allt det vi har varit kritiska till från början och diskuterat här i nämnden tidigare.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga fler frågor. Vi lägger återrapporten till handlingarna.

Anf. 11 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Det här är ett utflöde av synsättet att vi ska ha en ökad rörlighet i Europa. Människor ska kunna flytta mellan länder och jobba i andra länder.

I verkligheten finns det mängder av hinder för detta. Ett ganska stort exempel är att om man är certifierad elektriker i ett land räknas det inte i ett annat land. Är man legitimerad läkare i ett land erkänns det inte i ett annat land eftersom varje land under årtionden och i en del yrken till och med under århundraden har byggt upp definitioner, traditioner och branschorganisationer som legitimerar och certifierar och så vidare. Det är väldigt olika. Det är mycket lättare att bestämma vad en fil. kand. ska vara i Europa, men när det gäller detta är det så otroligt starka traditioner och synsätt.

Det här arbetet går ut på att ena detta. Det är ett långsiktigt arbete. Det är så många aktörer i länder och branscher som är involverade i detta, men det är ett viktigt arbete som vi understöder från svensk sida. Det kommer att betyda att även vi på sikt måste anpassa en del yrkesdefinitioner, hur de bestäms och så. Ofta handlar det dock om att länder som har lite lägre krav för olika yrken kommer att få höja sina krav, medan Sverige på de flesta punkter tillhör dem som har bland de högsta kraven.

Innebörden i det här ärendet är en återrapportering av att arbetet fortskrider och att vi ska gå vidare. Från svensk sida avser vi att stödja det.

Anf. 12 SUSANNA HABY (M):

Jag är intresserad av tidsaspekten. Har man satt upp några mål för när man vill i land? Tar man i så fall några yrkeskategorier i taget, eller hur är det upplagt?

Anf. 13 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Det är en bra fråga. Jag tror att alla tidsgränser sedan länge är passerade. Det går ändå vidare och i rätt riktning. Men plötsligt är det något land, något fackförbund eller någon branschorganisation som börjar bråka, och då blir det stopp, för man måste bli enig om det här.

Det går ändå framåt, men om man tänker efter hur många yrken det finns på en arbetsmarknad och hur många länder som vart och ett har sin syn så inser var och en utmaningen i detta. Det går åt rätt håll, och till exempel är det precis just nu på bordet en diskussion om läkare. Jag tror det nämns i dokumentet här. Vi ska inte diskutera det i rådet, men de som pysslar med detta diskuterar det. I Sverige har vi en egen konstruktion med en något kortare grundutbildning än andra men å andra sidan en AT-tjänstgöring. Det passar inte riktigt in i detta, och då får man fundera på hur det ska hanteras.

Så är det för yrke efter yrke. Det går i rätt riktning, men det går inte snabbt.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statsrådet för informationen under punkt 7.

Vi går vidare till punkt 8 om Euratom med mera och kommer tillbaka till kärnfrågan om forskning.

Anf. 15 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Punkterna 8 a, b och c handlar i grunden om samma sak, nämligen ett ökat fokus på kärnsäkerhet. Det är lite olika ärenden formellt, men i grunden handlar alla tre om detta. Från svensk sida tycker vi att det är bra, och vi stöder detta.

Anf. 16 JONAS SJÖSTEDT (V):

Framför allt under punkt 8 a men även under 8 c nämner man fusionsenergi. Punkt 8 a verkar ha en tydlig inriktning på Iterprojektet.

Jag tycker att det är mycket bekymmersamt att den här typen av forskning med väldigt osäkra resultat och okontrollerade kostnader riskerar att tränga ut annan, mer angelägen forskning på energiområdet. Om man jämför hur mycket pengar som läggs på fusion, fission och sedan på förnybara energikällor är det i dag en fullständigt skev balans på forskningsmedlen inom EU.

Därför anmäler jag avvikande mening när det gäller punkt 8 a. Vi kan inte stödja att man lägger en sådan tyngdpunkt på ett så osäkert och okontrollerat projekt som Iterprojektet är.

Anf. 17 ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för den korta men fyllda informationen!

Om jag inte minns fel har stånpunkten om en ökat inriktning på kärnsäkerhet när det gäller Euratom varit en standardformulering sedan Sverige blev medlem i EU. Den bör väl utvärderas på något sätt.

Jag delar Vänsterns uppfattning om att relationen mellan ökad kärnsäkerhet och förnybara energikällor fortfarande är mycket skev. Det borde synas i den svenska stånpunkten att man tar steg mot de förnybara energikällorna i ökad grad.

Sedan har Sverige också den väldigt informativa stånpunkten att Sverige har i första hand bevakat skrivning om budgeten. Det är ju fint, men det står inte om man vill minska budgeten eller öka den. Från Miljöpartiets sida är vi inne på att vi vill minska den budgetposten till förmån för andra, och mot bakgrund av detta har vi också en avvikande mening på denna punkt.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Kan Ulf Holm formulera den så att vi vet? Jag skulle nog vilja ha en något mer koncis formulering.

Anf. 19 ULF HOLM (MP):

Ungefär det jag sade: Miljöpartiets åsikt är att Sverige bör verka för en minskning av budgetposten och en inriktning på att de forskningsanslagen ska ändras till förnybara energikällor. Vi har däremot ingenting

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Det är många saker jag undrar över. Det är dock inte alltid jag frågar, men det gjorde jag nu.

Anf. 21 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Det handlar väl i grunden om Vänsterns och Miljöpartiet inställning till kärnkraft. Att det finns olika uppfattningar om detta är regeringen medveten om, men det jag har redovisat är regeringens position.

Anf. 22 ULF HOLM (MP):

Tack så mycket, men jag skulle nog vilja veta mer vad regeringen menar med att Sverige har bevakat skrivning om budgeten. Vad betyder det? Vill man ha minskning eller ökning, eller på vilket sätt har man bevakat denna skrivning?

Anf. 23 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Jag tror att man ska vara klar över att om Iterprojektet ska fortsätta, vilket jag tror är klokt, så kommer det att innebära kostnadsökningar. Det är helt klart. Sedan kan man förstås säga att vi ska avbryta detta och inte forska om det.

Den stora diskussionen om Iterprojektet är inte de här punkterna. Den får komma när det finns ett färdigt förslag, och då tar man ställning till det. Att bevaka skrivningar om det här betyder att man inte får ha glädjekalkyler, utan det ska vara en redovisning av faktiska kostnader och bedömningar, och sedan måste Europa ta ställning till detta. Det gör vi inte nu, och det måste fram riktiga bedömningar, för det har varit för mycket glädjekalkyler.

Å andra sidan vill jag säga, apropå Jonas Sjöstedts inlägg tidigare, att vi bygger nu en anläggning utanför Lund för 20 miljarder. Det blir det största som svensk forskning någonsin har gjort. Om vi skulle vara säkra på forskningsresultaten i förväg, innan vi fattade det beslutet, skulle aldrig någonting kunna byggas. Det är själva innebörden i forskning att man inte är det, utan man måste göra en bedömning: Vad är vinsterna om man lyckas, jämfört med kostnaderna?

Iterprojektet och de stora europeiska energiforskningsprojekten är av den arten. De är väldigt, väldigt dyra. Å andra sidan, när man forskningsgenombrott löser man en stor del av världens energiproblem. Det kan man gilla eller inte, men det är den bedömning som ligger i grunden.

Det är därför Europas länder, inklusive alla tidigare svenska regeringar, har varit mycket positiva till detta. Det ligger ju i korten att när man genombrott så har det en stor potential att medverka till lösningen av världens klimat- och energiproblem. Därmed är man beredd att satsa rätt mycket, men *hur* mycket får vi bedöma när det så småningom finns på bordet. Det gör det inte i dag.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Sammanfattningsvis finner jag att det under den här punkten finns stöd för regeringens ståndpunkt, men det finns två avvikande meningar, från Vänsterpartiet och Miljöpartiet, och jag har uppfattat att de inte är riktigt likalydande. I övrigt finns det stöd för regeringens position under punkt 8.

Vi går vidare till punkt 9 om bränsleceller och vätgas.

Anf. 25 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Ordförande! Det här är ett forskningsprojekt som handlar om andra energikällor. Tanken är ofta när man går in i sådana här projekt att man vill att hälften betalas från EU:s sida genom skattepengar på olika sätt och att industrin skulle gå in med den andra halvan.

Industrins intresse är inte så stort för detta. Det betyder att man tycker att lönsamhetsutvecklingen förmodligen inte är tillräcklig. Det leder till att vi antingen måste avveckla projektet eller skjuta till mer skattepengar. Det är det senare man landar i här. Fler finansiärer måste in på olika sätt, inte enbart de kommersiella. Det är det som är slutsatserna. Från svensk sida stöder vi det.

Anf. 26 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Herr ordförande! Vi ser, ministern, att kostnaderna brakar loss för det här projektet. Jag är lite nyfiken på vad det är som gör att inte det privata näringslivet vill stå bakom de kostnaderna. Vet man det i dagsläget?

Anf. 27 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Ordförande! I det kan man bara spekulera. Jag gissar att företag fungerar så att ser man en lönsamhetspotential står man gärna bakom. Är man mer tveksam står man inte bakom.

Anf. 28 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Om vi ska köpa den spekulationen, vilken kanske flera har, är man beredd att vänta på att näringslivet återigen ska stödja det här projektet eller menar man att medlemsstaterna ska gå in och finansiera detta? Hur ser planen ut?

Anf. 29 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Den dag näringslivet vill skicka in en check utgår jag från att man tar emot den, men man är just nu på ett sådant tidigt stadium i detta. Tidigt vet jag inte heller, det har ju forskats mycket länge, men på det här stadiet finns det ändå inte tillräckligt intresse från europeisk industris sida.

Med forskning är det ofta så att företagen helst vill att skattebetalarna ska stå för fiolerna. I nästa steg i ett sådant här samarbetsprojekt går man in först när man är väldigt säker på att det finns en kommersialiseringsmöjlighet. Man är inte där än. Det är väl den typen av bedömningar som ligger bakom.

Samtidigt är utvecklingen av nya energikällor oerhört viktig för oss ur klimatsynpunkt. Det är det som ligger bakom kommissionens förslag. Industrin är med men deras andel minskar något, vilket naturligtvis betyder att skattefinansieringen ökar i andra ändan. Detta är ändå angeläget.

Anf. 30 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Hur stor risk bedömer ministern att det finns för att det är medlemsstaterna som i slutändan får stå för notan?

2011/12:2

23 september

Anf. 31 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Den är alltid stor. Men det här är ju inte ett forskningsprojekt i den ekonomiska dimensionen att det skulle påverka ländernas EU-avgift på något sätt. Om vi jämför med Iter är detta småpotatis. Det är i så fall omfördelning inom ramarna som får ske.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Med detta sammanfattar jag att det finns stöd för regeringens position under punkt 9.

Vi går vidare till punkt 10 om gemensam programplanering för forskning. Det är en beslutspunkt.

Anf. 33 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Punkt 10 handlar om gemensamma forskningsprojekt, hälsoforskning i vid mening. Det här är helt okontroversiellt. Det pågår projekt. De ska förlängas och utvidgas. Det gäller social forskning, medicinsk forskning och så vidare.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens position under punkt 10. Jag kan notera att alla de här frågorna också har varit uppe i utbildningsutskottet där det tydligen genomgående var rätt okontroversiellt.

Vi går vidare till punkt 11, Innovationsunionen. Bland annat handlar det om ett aktivt och hälsosamt åldrande.

Anf. 35 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Ordförande! Punkt 11 och även de övriga frågor som kommer sedan hänger samman. Jag skulle gärna kommentera dem i ett sammanhang men svara på frågor uppdelat.

Den stora diskussionen inom forskningspolitiken i Europa handlar på samma sätt som inom övriga politikområden rätt mycket om att processen är på gång inför fastställandet av nästa långtidsbudget, nästa ramprogram. Inom forskningsområdet är det ett antal målkonflikter som poppar upp. I grunden handlar de här ärendena om de målkonflikterna.

Det första är en större målkonflikt. Ska EU i 21:a århundradet satsa så mycket på jordbrukspolitik och på sammanhållningspolitik eller är forskning viktigare att satsa på i det 21:a århundradet? Då är svaret ofta givet för alla som pysslar med de här frågorna i konkurrenskraftsrådet. Det är klart att vi inte bygger konkurrenskraft gentemot Kina, Indien, Asien och allt vad det är i framtiden med jordbrukssatsningar. Det är på forskningsområdet vi ska satsa.

Den frågan avgörs inte inom KKR utan det är en europeisk helhet som man ska få ihop, men det är den första diskussionen.

Den andra diskussionen som de här frågorna handlar om är hur mycket av dessa forskningsprojekt som ska styras till industrin, till nä-

ringslivet. Är det så man bygger konkurrenskraft eller är det genom att stötta grundforskningen som mer långsiktigt ger resultat? Det är de diskussioner som också förs här.

Det tredje är om EU:s anslag till forskning ska gå dit där det är bäst forskning, spjutspetsforskning och kvalitet, eller om det ska spridas ut mer av regionalpolitiska skäl, även till forskningsinstitutioner och universitet som har lägre kvalitet för att alla länder ska få sitt.

Det är inga andra diskussioner än dem vi för här hemma varje gång vi ska diskutera och fördela forskningsmedel, kan man säga. Sveriges position internationellt är densamma som den linje vi är för här hemma, nämligen att kvalitet går före utspridning.

Det är också viktigt med grundforskning. Även om hela begreppet Innovationsunionen är viktigt – det är lanserat av Barroso – ska man vara varsam där. Det finns en väldig risk i detta. Till slut handlar alltihop om industrisubventioner. Där måste man sätta en gräns. Grundforskningen är långsiktigt central för Europa.

Astra är ju ett av de allra främsta av våra ledande forskningsföretag. Man skulle då kunna tro att de skulle vilja att vi pumpade in strategiska fonder som de skulle kunna kräma ur för egen del. Men de säger att det är grundforskningen som är det centrala för att de ska överleva i Europa och i Sverige, inte de här industristödsfonderna, även om det är många som drar åt det hållet.

Flaggskeppsinitiativet Innovationsunionen är bra, men man måste inse att det finns en målkonflikt mellan olika saker här. Det krävs en balans.

Kvalitet före regionalpolitik och att slå vakt om grundforskningen, ökad satsning på forskning och kanske mindre på stöd till de näringar som var dominerande i det tidigare EU är regeringens hållning i den här frågan.

Anf. 36 JONAS SJÖSTEDT (V):

Det känns lite tungt, men jag får säga att jag håller med Jan Björklund fullständigt om den här inriktningen. Ja, du får fundera på det, Jan Björklund.

Jag skulle vilja föra till en dimension till. Det är klimatomställningen. Den gigantiska omställning vi står inför måste ju vara grundläggande i Sveriges hela hållning till forskningspolitiken. Det var det enda jag saknade. Jag skulle vilja lägga till detta.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna. Jag uppfattar det som att vi nu också har klarat av punkterna g och h under Övriga frågor.

Därmed är det färdigt för statsrådet i dag, i alla fall i EU-nämnden. Tack för i dag och trevlig helg!

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft – industri och inre marknad den 27 juni 2011

Återrapport från informellt ministermöte den 21–22 juli 2011

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft – industri och inre marknad den 29–30 september 2011

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Välkommen Gunnar Oom med medarbetare som vi ska klara av både handelspolitik och en del konkurrenskraftsfrågor med. Vi börjar med konkurrenskraftsfrågorna. Det finns en A-punkt. Är det någon som har några frågor om den? Nej.

Jag frågar då statssekreteraren om det finns någonting att säga om återrapporterna från den 27 juni och den 21–22 juli.

Anf. 39 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Herr ordförande! Jag representerade Sverige på konkurrenskraftsrådet den 27 juni. Vi hade bara en punkt på dagordningen. Det var patentet. Det handlade då dels om själva patentförordningen, dels om förordningen om patentets översättningsarrangemang. Det var en förkrossande majoritet för detta. Som ni känner till är det 25 av 27 medlemsstater som tycker att det här är en bra idé. Vi tycker från svensk sida att detta är mer eller mindre en milstolpe i dessa förhandlingar, någonting vi från svensk sida verkligen har strävat efter länge.

Det som återstår nu, och det kommer vi att återrapportera om, är att det behövs en väl fungerande domstol för ändamålet. Förhandlingarna har nu återupptagits och vi ska återkomma till det senare under föredragningen. Den här frågan kommer som sagt att behandlas den 29 september. Det var konkurrenskraftsrådet den 27 juni.

Sedan var det ett informellt konkurrenskraftsråd i Polen den 21–22 juli. Där representerades vi av departementsrådet Tim Brooks och man diskuterade då det polska utspelet vad gällde industrifrågor, hur man skulle stärka konkurrenskraften och hur man samtidigt skulle uppnå miljö- och klimatkravsförbättringar inom ramen för en förbättrad resurseffektivitet. Det återkommer vi också till här i dag.

Där framförde Tim Brooks från svensk synvinkel den inre marknadens betydelse rent allmänt för förbättrad handel och minskning av handelshinder. Frågan om resurseffektivitet diskuteras nu på kommande möte i KKR. Den återkommer jag till. Det var ett informellt möte där polackerna kände sig för i frågan.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Vi lägger återrapporterna till handlingarna.

Vi går till punkt 3, Standardiseringspaketet. Frågan har varit uppe i näringsutskottet och där anmäldes ingen avvikande mening.

Anf. 41 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Det här är ytterligare en för Sverige viktig fråga. Det är en välkommen hantering av ärendet. Standardiseringspaketet antogs av kommissionen i juni i år. Det består av ett meddelande och ett förslag till förordning. Jag föreställer mig att vi alla välkomnar detta, och det är ett bra och väl fungerande verktyg för ökad konkurrenskraft.

I anledning av meddelandet har det polska ordförandeskapet inför kommande möte tagit fram tre frågor man vill dryfta. Den första är hur man kan påskynda själva standardiseringsprocessen. I dag tar ett standardiseringsärende ca 36 månader. Man uttrycker som mål att minska detta till 18 månader. Utmaningen för EU är att det bara är en mindre del av processen som man själv kan påverka. Det är upp till de parter som har hand om standardiseringen att landa snabbare. Det blir föremål för kommunikation mellan parterna, men från EU:s sida talar man om att minska tidsperioden för beredningen av mandatet inom kommissionen. Man tycker sig också se möjligheter att minska tiden genom att arbeta mer strategiskt med standardiseringsfrågor. I princip är frågan en smula öppen när det gäller hur man minskar tiden, men själva målet är alldeles klart, nämligen att förkorta tiden.

Den andra frågan gäller ett system för att bäst bestämma vilka it-standarder man ska hänvisa till i upphandlingar. Där är kommissionens uppfattning, föga överraskande, att man borde börja om från början, medan den svenska ståndpunkten, och många andras ståndpunkter, är att det finns en hel del i dag som är framtaget som lämpar sig väl att använda. Det är den linje vi tänker föra, nämligen att det finns ingen anledning att bygga upp ett helt nytt system för detta utan att i stället komplettera det som finns.

Den tredje frågan gäller vilka åtgärder som behöver vidtas för att öka möjligheterna för dels små och medelstora företag, dels frivilligorganisationer att komma till tals i standardiseringsprocessen. Hur ska det ske på ett bättre sätt? Rent allmänt från svensk sida tycker vi att det är väsentligt i standardiseringsprocessen att frågorna får en allsidig belysning, att det inte bara är industrin utan att det kan tillkomma konsumentintressen, så att det blir bättre standardiseringsregler. Vi vill ändå betona att för att säkra att kvaliteten och standarden blir ändamålsenliga är det företagen som sitter i förarsätet. Vi ska se hur vi kan få in de berömda NGO:erna på ett lämpligt sätt så att det blir större allsidighet i standardiseringen.

Det var vad jag hade att säga om de tre frågorna som kommer upp på konkurrenskraftsrådet och Sveriges ståndpunkt.

Anf. 42 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Jag har inga invändningar mot den svenska positionen, som jag tycker verkar fullt rimlig.

Jag vill lyfta upp det som berördes sist, nämligen att i de enskilda standardiseringskommittéerna och -organen är det ofta representanter för industrin som diskuterar med varandra om hur standarden ska se ut. Det handlar om inflytande för både konsumentorganisationer och myndigheter. Finns det några planer på en modell? Vilka villkor ställs? Hur formuleras deltagandet så att det ska bli mer balanserat i framtiden?

Anf. 43 Departementssekreterare MALIN LJUNG EIBORN:

I den kommande EU-förordningen som förhandlas nu finns en artikel som behandlar frågan. Där räknar man upp ett antal frivilligorganisationer på europeisk nivå. Det gemensamma för de organisationerna är att de delvis finansieras av kommissionen. Det är därför man tycker att man kan reglera dem i artikeln. Annars har man inget inflytande över frivilligorganisationer på det sättet. Det man vill försäkra sig om är att standardiseringsorganisationerna tar med intressenterna i sitt arbete. Det regleras noggrant i artikeln att de ska vara med i hela arbetet från ax till limpa. Det blir en ökad ambitionsnivå om frågan tas in i förordningen. Men givetvis är det upp till standardiseringsorganisationerna.

Anf. 44 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Frågan är ytterst relevant mot bakgrund av den första frågan, nämligen hur standardiseringsprocessen påskyndas för att få en effektiv förvaltning. Här är det olika intressen som balanserar mot varandra. Ut måste komma en användbar modell som svarar ja på bägge frågorna, det vill säga snabbare samt mer omfattande och effektivt.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta diskussionerna om europeisk standardisering.

Vi går vidare till punkt 5 om resurseffektivitet.

Anf. 46 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Det är återigen det polska ordförandeskapet som har tagit fram slutsatser. Det handlar om konkurrenskraftig europeisk industri i ljuset av ett effektivt resursutnyttjande. Man tar i slutsatserna fram behovet av omställning av europeisk industri. Det är något där vi för svenskt vidkommande har sett att det har hänt mycket i Sverige för att få ett effektivare resursutnyttjande. Man menar att en sådan omställning kan bidra till en ökad konkurrenskraft för EU:s företag. Ramvillkoren stöder en sådan process.

Man talar också om att införa indikatorer för att övervaka en sådan implementering, hur resurseffektiviteten tas fram. Man menar att det ska kopplas till något som heter EU Horizon 2020 för att främja innovationer på området.

Vi har från svensk sida drivit linjen att det är möjligt att arbeta för en grön resurseffektiv samhällsekonomi och att därigenom få tillgång till nya marknader och affärsmöjligheter. Det är något som det polska initiativet tar fasta på. Vi menar också att det i längden kommer att bidra till en förbättrad konkurrenskraft. Det är det som är själva finalen i den polska idén.

Vi kan säga för svenskt vidkommande att vi bedömer att slutsatserna är balanserade, att vi kan ställa oss bakom förslaget till rådsslutsatser även om vi kan ha synpunkter på en del saker. Totalt sett är det okej för vår del.

Anf. 47 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Vi har ingen annan uppfattning än vad regeringen har i frågan.

Kan vår svenska miljöbalk, som ändå har betytt en hel del för utvecklingen i ett svenskt perspektiv och för vår industri, gå på export i Europa? Utifrån någon form av konkurrensneutralitet borde fler länder vara intresserade av hur vi har jobbat i Sverige.

Anf. 48 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Vårt mål är att fördubbla exporten. Då får vi väl inkludera detta också. Idén är intressant.

Anf. 49 Departementssekreterare JOHAN STÅLHAMMAR:

Jag kan bara referera till rapporten från det informella ministermötet i somras där ministrarna i konsensus tar upp att detta är vägen att gå. Det finns inga andra alternativ än att beakta krav på effektivt resursutnyttjande. Därvid får vi hoppas att ett svenskt påverkansarbete inom EU ger resultat och att vi når fram. Möjligheterna för detta framgår även i länder som mer traditionellt har en tyngre basindustri. Även där ser de möjligheterna med grön resurseffektivitet.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position under punkt 5 om resurseffektivitet.

Sedan är det punkt 6. Då är vi tillbaka till patentfrågorna och domstolen.

Anf. 51 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Den frågan har varit livligt omdebatterad. Den har också varit föremål för kritik från Spanien och Italien, som har valt att ställa sig utanför. Det är därför ytterst väsentligt att domstolsfrågan kan hanteras på ett fördragsenligt sätt.

Här har föreslagits en enhetlig patentdomstol. Förhandlingarna om hur den ska se ut har återupptagits. Det är själva grundbulten för att det europeiska patentet ska fungera.

Man noterar att EU-domstolen fann att ett tidigare förslag inte var förenligt med unionsrätten, och därför har man gjort ett antal förändringar. Den största förändringen är att den nya domstolen bara består av medlemsstaterna i EU. Därmed menar EU-domstolen att förslaget skulle vara gångbart. Man förtydligar också att medlemsstaterna har ansvar för patentdomstolens tillämpning av unionsrätten. EU-domstolen anser det vara viktigt.

Från svensk sida har vi inga erinringar mot förändringarna. Vi välkomnar dem. Vår bedömning är att förslaget är förenligt med unionsrätten. Vi tror att en domstol kan utgöra en god förutsättning för en effektiv och rättssäker patentdomstol. Vi ska verka för att domstolsorganisation, arbetssätt och finansiering följer remissinstansernas synpunkter. Det är nog så viktigt. Det förslag som har tagits fram utgör en bra grund för att gå vidare i frågan.

Ordförandeskapet har tagit fram ett underlag till rådet som beskriver vad som har hänt i frågan. Till detta bifogas också kommissionens analys av förslaget i förhållande till befintlig lagstiftning. Det är regeringens förhoppning att konkurrenskraftsrådet ger den huvudsakliga utformning-

en av förslaget den föreslagna inriktningen. Vi tänker ge det vårt starka stöd.

Vi är alla överens i det här rummet, och frågan har diskuterats många gånger, att betydelsen av ett förbättrat patentsystem inom ramen för idén inte kan underskattas. Det är en förenkling för företagen och för Europas konkurrenskraft.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Var hamnar EES-länderna i detta – Norge, Island och andra?

Anf. 53 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Vi stöder regeringen fullt ut i frågan. Det är bra att det äntligen har blivit framsteg.

Jag undrar om det i detta känsliga läge diskuteras i korridorerna – det här kan hemligstämplas – placering av domstolen. Det är en intressant fråga i nästa steg. Förekommer några sådana diskussioner just nu?

Anf. 54 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Den sista frågan känner jag inte till. Du har kanske några förslag på en bra placering?

(ORDFÖRANDEN: Jönköping!)

Anf. 55 Ämnesrådet CARL JOSEFSSON:

Först var det en fråga om EES-länderna. Tanken i det tidigare förslaget, som underkändes av EU-domstolen, var att tredjeländer som är anslutna till europeiska patentkonventionen också skulle kunna vara med. Det är en viktig konsekvens av EU-domstolens yttrande att tredjeländer inte kan vara med – tyvärr. Vi hade gärna sett det. Skälet till det är att EU-domstolen menar att denna domstol måste kunna likställas helt med en nationell domstol. Därför är det acceptabelt – så tolkas domstolens yttrande – att man inrättar en sådan här domstol mellan medlemsstaterna. Däremot är det inte möjligt att låta tredjeländer vara med, tyvärr. Det är läget när det gäller EES-länderna.

När det gäller placeringen är alla väl medvetna om att det är en fråga som är av stort intresse. Det som kanske är bra är att det finns några olika kort att spela med. Strukturen är sådan att det kommer att finnas dels i den första instansen en central avdelning som ska placeras någonstans, dels en överklagandeinstans som också ska placeras någonstans. Det finns alltså två kort att spela med här.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<
Några konkreta förhandlingar om det här har inte skett än, men alla är väl medvetna om att detta är kort som kommer att användas för att ro hem det hela vid en politisk överenskommelse. Därför är tanken i fördragsutkastet, som det ser ut nu, att man ska nämna placeringen när vi närmar oss en slutlig överenskommelse.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Då är den naturliga följdfrågan: Vad är Sveriges önskemål?

2011/12:2
23 september

Anf. 57 Ämnesrådet CARL JOSEFSSON:

Vi har inte diskuterat så konkret än. Man kan i det här systemet sätta upp regionala avdelningar, och det finns möjlighet till lokala avdelningar. Det finns ett starkt intresse från våra användare att vi åstadkommer en regional avdelning i vårt närområde, och det är en självklarhet för oss att delta i det. Det är väl det jag kan säga.

Jag ska akta mig för att säga mer, för mer konkret än så har vi inte haft anledning att föra denna diskussion än.

Anf. 58 JONAS SJÖSTEDT (V):

Om jag försöker tolka det här tolkar jag det som att Sverige i alla fall inte kommer att försöka få någon av huvudinstanserna i domstolen hit till Sverige. Sverige har egentligen haft rätt dålig utdelning när det gäller EU-myndigheter av olika slag, att få dem placerade nationellt, i den mån man ska satsa på det.

Sedan undrar jag om detta med EES-länderna. Det är klart att EU-domstolen inte gillar att EES-länder dömer över EU-länder. Det finns en logik i det. Men hur stor praktisk betydelse har det egentligen för Norges, Islands eller Schweiz, om de är intresserade, möjligheter att delta i själva systemet?

Anf. 59 Ämnesrådet CARL JOSEFSSON:

Återigen när det gäller placering: Det är en fråga som inte har konkretiserats än, så jag vill undvika den.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Det finns ingen riktig svensk ståndpunkt?

Anf. 61 Ämnesrådet CARL JOSEFSSON:

Inte än. Det kommer naturligtvis att bli så när det konkretiseras. Det som jag ville säga var att det är väl känt att vissa länder har intressen i frågan.

När det gäller den praktiska betydelsen: Det som det handlade om i praktiken av olika skäl, i alla fall i initialskedet, var att Schweiz skulle delta. Det var i praktiken Schweiz som det handlade om. Det är den som inte är möjlig nu, i alla fall initialt.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Vill statssekreteraren lägga till något?

Anf. 63 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Jag kan bara tillägga: Jag ska erkänna att jag inte har reflekterat över frågan om domstolens placering, men när jag nu lyssnar på resonemanget inser jag att det här definitivt är en sak som vi svenskar borde strida för. Det passar väldigt väl att vi hanterar patentfrågan med vårt starka intresse här – absolut! Det är vad jag tänker se till att börja jobba för när jag lämnar det här rummet.

Vill statssekreteraren säga någonting under Övriga frågor?

Anf. 65 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Jag tänkte säga någonting om minskningen av administrativa bördor.

Det är en mycket viktig återkoppling. Maud Olofsson var här i EU-nämnden den 27 maj och informerade om rådsslutsatserna när det gäller så kallad smart lagstiftning som det ungerska ordförandeskapet tog fram inför konkurrenskraftsrådet den 30 maj. Nu har det polska ordförandeskapet tagit fram en framstegsrapport i arbetet med att minska företagens administrativa bördor i EU. Det är, som vi alla är överens om, viktigt att arbetet fortskrider när det gäller att ta bort onödiga kostnader för företagen och bibehålla tillväxtpotentialen.

Man konstaterar i framstegsrapporten att de administrativa bördorna har minskat med 22 procent brutto. Det där med brutto och netto är viktigt, men det är i alla fall 22 procent brutto efter kommissionens, rådets och Europaparlamentets ansträngningar. Man drar då slutsatsen i rapporten att det borde vara möjligt att nå 25-procentsmålet inför utgången av 2012.

Det bör också noteras att de här mätningarna inte fokuserar på alla områden, utan kanske ett fåtal, men framför allt inte omfattar bördor i tillkommande lagstiftning. Där skiljer vi oss åt, för från svensk sida har vi ett nettobegrepp att jobba med som inkluderar dels den kommande lagstiftningen, dels en bredare ansats.

Det förhållandet att ordförandeskapet påpekar att detta arbete bör fortsätta och att det är viktigt att vi når målen 2012 tycker vi för svenskt vidkommande är mycket bra. Vad vi då tänker framföra under den här frågan är att vi välkomnar framstegsrapporten, att vi föreslår att uppmana kommissionen att presentera sina intentioner för ett program för att minska bördorna även efter 2012, att vi betonar att vi ser fram emot mer ambitiösa slutsatser i december när det gäller arbetet med konsekvensutredningar och till sist att vi uppmanar rådet att inom ramen för befintliga resurser etablera en funktion för arbetet med konsekvensutredningarna.

Det här är vad vi framför på denna punkt, en fråga som vi har ansett vara viktig för svenskt vidkommande men som naturligtvis är precis lika viktig i EU-arbetet.

Anf. 66 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Jag tycker att detta var väldigt intressant information. Vi tycker naturligtvis att det är jätteviktigt att vi kan minska de administrativa bördorna, och inte minst det som är kopplat till ett EU-perspektiv. Men det skulle vara intressant att veta på vilket sätt kommissionen har mätt de administrativa bördorna och hur det nu har förenklats – helt plötsligt, vågar jag påstå – till 22 procent.

Den information vi har fått tidigare under hela resan har definitivt inte visat på några 22 procent. Jag får snarare nu en känsla av att man vill skapa en målbild att ”vi har lyckats i det arbete vi har gjort”. Jag ber om ursäkt, men jag tror inte ett ögonblick på detta. De siffror vi fick för bara ett halvår sedan visar på någonting helt annat.

Frågan är: Kan kommissionen redovisa hur man har mätt? Det ligger väl ändå i allas intresse att det här blir bra långsiktigt. Jag tror inte att det finns ett enda svenskt företag som på ett eller annat sätt berörs av detta som upplever att de har fått en minskning till 22 procent. Jag tror snarare att de upplever just utifrån ett EU-perspektiv att bördorna har ökat. Jag tycker att det är viktigt att vi håller oss till sanningen i en sådan här fråga, för det handlar ju om förtroendet både för oss politiker och för EU.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Vi ska försöka hålla oss till sanningen i alla frågor.

Om det blir alltför tekniskt nu är det bättre att vi låter frågan gå vidare till näringsutskottet, men statssekreteraren kan ge några kommentarer.

Anf. 68 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Bara en kort kommentar innan jag överlämnar ordet till departementssekreteraren. Jag delar fullt ut uppfattningen att vi inte är betjänta av några luftsiffror. Det här är ju, som det numera heter, på riktigt så det är väsentligt att vi kan granska detta. I den mån vi inte får en full rapportering i dag återkommer vi gärna.

En allmän reflexion är att man har en känsla av att det har ökat. Det är skillnaden mellan brutto och netto, det vill säga att den tillkommande lagstiftningen inte inkluderas i de här siffrorna. Det kan ju innebära att det ändå har blivit fler regler. Jag vet – vi gör ju inte så i Sverige, så jag skrattade också lite.

Anf. 69 Departementssekreterare ROGER BENGTTSSON:

Jag ska inte gå in på mycket detaljer, för då kan det bli ganska tekniskt. Men jag kan säga i övergripande ordalag att kommissionen har använt standardkostnadsmodellen, som samtliga medlemsstater som mäter de administrativa bördorna använder sig av. Den kommer från Holland, som bekant. Det är samma modell som vi har använt här i Sverige.

I övrigt har kommissionen riktat in sig på att mäta 13 prioriterade områden, och det har bedömts att ungefär 80 procent av de administrativa bördorna härrör från EU:s regelverk. Det var ett omfattande arbete som utfördes för några år sedan av ett konsortium bestående av olika konsultföretag. De nyttjade även de befintliga mätningar som fanns i de länder som hade hunnit en bit på vägen, däribland Sverige, för att få ett resultat.

Men i avvaktan på att mätningarna blev färdiga hade kommissionen redan börjat ta fram ett antal förslag för att minska de administrativa kostnaderna. Arbetet hade alltså redan påbörjats och räknades sedan in när väl mätresultaten hade presenterats. Det är en av förklaringarna till att det har gått ganska snabbt, och att man beaktade tidigare arbete på området.

Kommissionen har totalt sett levererat förenklingsförslag som de uppskattar, utifrån de mätningar som skett, till en minskningspotential på 31 procent. Man har då höjt det över 25-procentsmålet, som är ett bruttomål. Man har höjt det för ny lagstiftning. Huruvida man kommer att kunna nå 31 procent är ännu oklart i dagsläget. Det behövs en hel del ansträngningar från alla EU:s institutioner.

Men den siffra vi har att arbeta med för tillfället är just 22 procent, och det ser ut som att vi skulle kunna nå 25 procent brutto till utgången av 2012.

2011/12:2
23 september

Anf. 70 JONAS SJÖSTEDT (V):

Finns det en nettosiffra, och kan man ta del av den?

Anf. 71 Departementssekreterare ROGER BENGTTSSON:

Tyvärr har jag ingen nettosiffra att tillgå. Då får jag höra med några av mina kolleger möjligtvis, men jag tror inte att någon sådan uppgift finns. Då hade det nog framgått av framstegsrapporten, och så är inte fallet.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Jag tycker att vi hänvisar frågan vidare till näringsutskottet, för den är onekligen intressant.

Det finns inga fler frågor på Övriga frågor, så vi tackar för informationen.

3 § Utrikes frågor – handel

Statssekreterare Gunnar Oom

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor – handel den 13 maj 2011

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd utrikes frågor – handel den 26 september 2011

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Vi går över till handelsfrågorna. Finns det någonting att säga om återrapporten från den 13 maj?

Anf. 74 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Herr ordförande! Ewa Björling representerade Sverige vid mötet den 13 maj, och det diskuterades ett antal frågor som jag tänker ge en kort återrapportering om.

Den första gäller en ny förordning om GSP, det allmänna preferenssystemet. Där var den första reaktionen att man var positiv till att öka fokus för att medverka till att de fattigaste länderna kan få bättre handelsförutsättningar med EU. Samtidigt var det en diskussion som pekade på, noterar man, ett antal meningsskiljaktigheter som man behöver borrar en hel del i innan man kommer i gång med själva lagstiftningsförfarandet.

En faktagenomgång i ärendet har lämnats till riksdagen.

När det gäller vad som har hänt i ärendet sedan informationen i maj har det stått tydligt stilla, det vill säga det är mer tekniska klarläggande förklaringar man har arbetat med. Man säger att det behövs mer tid för interna analyser innan själva förslaget till substansförhandlingar kan komma i gång. Det är läget när det gäller GSP.

När det gäller investeringsförordningen och förslaget om detta – någonting som är särdeles väsentligt för Sverige som är ett exportberoende land och där våra företag har många utlandsinvesteringar också på stora marknader – menar man att det var ett steg i rätt riktning men att förslaget är otillräckligt. Det finns en samsyn, vilket är väldigt väsentligt, att en ny förordning måste först vara på plats innan de befintliga bilaterala avtalen ska ersättas men att det finns en intern diskussion nu när det gäller den här frågan. Då talar man om att medlemsstaterna ska uppmana kommissionen att visa en viss flexibilitet i frågan eftersom den är komplex till sin natur och de bilaterala avtal som finns naturligtvis är olika, och ska man enas om ett enhetligt regelsystem måste kommissionen ha en inlyssnande inställning.

När det gäller förberedelser för toppmötet mellan EU och Japan finns det som ni vet önskemål om att undersöka förutsättningarna för att inleda förhandlingar om ett frihandelsavtal. Kommissionen föreslår att man sätter i gång ett arbete med så kallad scooping exercise, det vill säga att man ska undersöka dessa förutsättningar.

Uppfattningen är att kommissionen måste göra en förstudie där man identifierar förutsättningarna för att komma i land med ett frihandelsavtal innan man beslutar sig för att sätta i gång med förhandlingarna. Som ni säkert känner till är det ganska knivigt. Japan har handelshinder som inte är så lätta att komma till rätta med.

Där är vi just nu. Man ska arbeta med en förstudie för att belysa komplexiteten och hur man skulle kunna gå till väga för att nå ett framgångsrikt frihandelsavtal.

Dohaförhandlingarna återkommer vi till. Jag kan bara notera att man vid mötet berömde kommissionen för det arbete som EU hade gjort vid förhandlingsbordet. Att det sedan inte hjälpte återkommer vi till.

Man gick också igenom arbetet med den årliga rapporten om handels- och investeringshinder, för att identifiera vilka handelshinder som finns och vilka nya som uppstår, för att kunna arbeta med dem. Till sist hölls det även en diskussion om frihandelsförhandlingarna mellan EU och Indien och mellan EU och Kanada. Även dem återkommer jag till framöver.

Det var vad som hände på mötet den 13 maj.

Anf. 75 ORDFÖRANDEN:

Då lägger vi återrapporten till handlingarna.

Vi går vidare till punkt 3, WTO/utvecklingsagendan från Doha.

Anf. 76 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Som ni känner till fanns det i våras en stigande optimism om att man trots allt skulle kunna landa det hela i år. Men nu kan vi notera att något genombrott inte är i sikte, inte ens för något slags minipaket, som det ser ut just nu. Men det är väl det man arbetar för inför ministermötet i december.

Från amerikansk sida har man signalerat att man vill ta en paus i förhandlingarna, det man kallar ”reflexionsperiod”. Från vår sida menar vi att det inte är någon bra idé. Det gäller som vanligt att uppehålla ett visst momentum. Annars kommer ärendet verkligen att kallna.

Vårt förslag är att man vid ministermötet i december ska komma överens om en arbetsplan för de fortsatta förhandlingarna.

Med tanke på det man ändå måste betrakta som ett stort bakslag kommer det också att vara väsentligt att tydligt klargöra WTO:s legitimitet som den handelsorganisation som vi förlitar oss på när det gäller den strukturerade, avtalade handeln generellt i världen. Det gäller naturligtvis också att de möjligheter som WTO har att ingripa när saker och ting inte fungerar respekteras.

Det är väsentligt att WTO:s status bekräftas, inte minst också på mötet i december, trots det som nu har hänt.

Jag kan återkomma till det när det gäller Rysslands WTO-anslutning. Där är vi just nu i Dohaförhandlingarna. Det har kraschat – så är det.

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Det är inte ovanligt att allt går i stå inför ett amerikanskt presidentval. Men är detta en fråga som förekommer i den amerikanska presidentvals-kampanjen redan på detta tidiga stadium?

Anf. 78 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Jag kan fortsätta ungefär på samma tema som ordföranden. Det var ju problem redan inför valet förra gången. Då skulle vi avvakta utifrån att

USA inte kunde sätta ned foten. Nu har de uppenbarligen markerat ännu tydligare att de vill ta en paus.

Vi delar regeringens uppfattning fullt ut, att det definitivt inte är läge att göra det, för då är det stor risk att det hela går i stå och kanske faller ännu mer. Vi stöder alltså regeringen fullt ut utifrån den svenska ståndpunkten.

Däremot kanske man kan fundera över att hitta ett något annorlunda arbetssätt och inom WTO tillsätta någon form av särskild förhandlare som har hög status i ett världsperspektiv. Det finns ju ett visst antal personer som på något sätt har lätt att prata med många olika länder.

Det är ett litet medskick, en liten tanke, att Sverige kanske kunde föra fram att man eventuellt kunde arbeta lite annorlunda och tillsätta någon särskild person som många länder känner är trovärdig som skulle kunna leda.

Man kan sedan vara lite orolig utifrån att fler och fler länder i stället sluter bilaterala avtal. Då är risken att man nöjer sig med det. De som kommer att få betala det högsta priset för detta, om det blir den fortsatta utvecklingen, är utvecklingsländerna. Det är naturligtvis ännu mer oroväckande.

Vi stöder alltså regeringen fullt ut i detta.

Anf. 79 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för föredragningen!

Vi är inte emot att man ger utvecklingsländerna en rejäl skjuts när det gäller generösa tullregler. Kruxet är att vi tycker att man har gått för långt i fråga om eftergifter. Vi ska ändå notera att det inte är de små länderna som bråkar, utan skiljelinjen går mellan EU och Indien samt Kina, som är mycket stora tillväxtländer. Beträffande Indien har vi gjort väldigt stora eftergifter på jordbrukssidan.

Jag tycker liksom inte att vi ska låta BRIC-länderna styra förhandlingarna utan tycker att de har gjort det för mycket. Det är ofta så att om man gör för stora eftergifter får motparten hela tiden framgångar i stället. Meningen är att vi båda ska tjäna på detta. Men gör vi för stora eftergifter kommer industriländerna att förlora på det. Det är den faran vi ser.

Man ska vara generös, men man ska vara mer konsekvent när det gäller förhandlingarna. Vi är ensamma om att tycka det. Men jag vidhåller den avvikande mening på den här punkten som Sverigedemokraterna hade tidigare.

Anf. 80 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Några korta reflexioner – jag fångar då upp det sista först: Från svensk sida och från EU:s sida har vi sagt att vi tycker att det till och med kan vara rimligt att ha en viss asymmetri i avtalen, det vill säga att det kan vara rimligt att utvecklingsländerna tillåts ha vissa tullar som EU inte bör ha gentemot dem, naturligtvis i syfte att de ska komma i kapp.

Själva grunden för vår ståndpunkt är att vara tillåtande när det gäller asymmetri.

Skälen till att avtalen kraschade kan vi återkomma till. Vems felet var kan säkert historiker hålla på med länge. Men det kanske vi ska akta oss för, även om vi naturligtvis ska lära oss av vad som gick fel, för att se hur vi går vidare på ett bättre sätt. Hur man då organiserar sig är definitivt en

sak som bör fångas upp. Var detta en bra modell? Ska man hitta en annan modell för att nå bättre framgång?

Från svensk och från EU:s synvinkel kan vi väl notera att där det var svårt, det var mellan BRIC-länderna, och det var USA, och det var Kina.

På frågan om USA och USA:s inrikespolitik: Jordbruksfrågor är alltid knepiga i USA. Framför allt var det en punkt där det hettade till mellan USA och just Brasilien och där man inte nådde fram.

Jag talade själv med amerikanerna i Genève – jag tror att jag har berättat om det. Jag tyckte ändå att amerikanerna hade en realistisk ståndpunkt i förhandlingarna och att det också var en ståndpunkt som skulle gynna Sveriges intressen, inte minst på industrisidan, med de avtal som gäller där. Men jag hade också anledning att tala med kineserna, och de tyckte att vi skulle ägna vår tid åt att minska amerikanernas ambitioner.

Då var det inte svårt att spåra att man i den breda agenda som vi från Europas och kanske delvis också från USA:s sida stod för var det många som ville karva ut små pusselbitar som gynnade dem. Det var väl där det sprack, inte minst i fråga om minipaket.

Många har undrat varför man inte kan utnyttja de förhandlingsframgångar som ändå finns. Jo, man behövde helheten för att nå den balans man strävade efter. När man tar ut delar blir det slagsidor, och då var det inte möjligt längre.

Anf. 81 Departementsrådet KAJSA B OLOFSGÅRD:

Det är en balansgång mellan det önskvärda och de resultat som Sverige och andra länder vill uppnå, vad som är möjligt förhandlingsmässigt. Det är riktigt att det mandatt som fastslogs för mer än tio år sedan fastslogs i en värld där tyngdpunkterna var något annorlunda. Det gör att det är svårt att komma överens nu när BRIC-länderna har blivit mycket viktigare i världsekonomin.

Vad gäller att komma framåt funderar man naturligtvis på vad man ska göra nu. Ingenting är beslutat, men det är klart att man låter tankar flyta upp om nya sätt att förhandla. Det har funderats kring till exempel en visemansgrupp. Ska man ha en stark man? Min bedömning är att vi har en väldigt bra generaldirektör för WTO redan nu.

Det har redan gjorts ett antal försök till visemansgrupper. Viss inverkan har de haft på förhandlingarna. Svårigheten ligger i att det gäller förhandlingar med bett, med konkreta åtaganden. Det innebär att alla måste vara överens. Varje land som går med på dessa åtaganden måste ha förankrat det hemma.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar jag: Det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna. Men Sverigedemokraterna har en avvikande mening som går ut på att EU uppfattas ha gått för långt i eftergifter framför allt gentemot BRIC-länderna.

Jag ska till protokollet läsa in den tidigare avvikande meningen, som kansliet har tagit fram. Margareta Sandstedt sade:

”Jag ska sammanfatta den, herr ordförande. Den lyder så här: Vi anser att Dohaförhandlingarna medverkar till en snedvriden konkurrens som kan komma att hota arbetstillfällena. De förhindrar även handlings-

frihet att antingen gynna eller missgynna länder som uppträder bra eller mindre bra utifrån mänskliga rättigheter.”

Stämmer det?

Anf. 83 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Ja, det finns väl upptecknat i de stenografiska uppteckningarna.

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Ja, det var dem jag läste från.

Då kan vi skilja oss från denna punkt med konstaterandet att det finns stöd för regeringens ståndpunkt med denna avvikande mening.

Vi går vidare till punkt 4, Rysslands anslutning till WTO.

Anf. 85 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Det börjar nu närma sig. Diskussionerna har pågått länge, och det är naturligtvis ett allmänt önskemål att Ryssland ska ansluta sig till WTO.

Det finns ett antal utestående frågor. Det handlar om köttkvoter, som för svensk del är en mycket viktig fråga, och investeringsregler för fordonsindustrin, där man från rysk sida önskar få tillgodosett ett ganska betydande nationellt intresse. Som ni vet kommer verksamheten för svenska fordonstillverkare, Volvo och Scania, att beröras på ett betydande sätt.

Förhoppningen och målsättningen är att avsluta förhandlingarna med Ryssland i höst. Det gäller att göra det inom loppet av ett par veckor för att man ska hinna besluta om detta vid ministerkonferensen i december.

Förutom de utestående sakfrågorna i själva förhandlingarna finns det ytterligare en faktor. Det är Georgiens invändningar mot Rysslands inträde och de frågeställningar och önskemål som Georgien har när det gäller tullfrågor inte minst kring utbrytarområdena.

Här sker just nu en medling för närmande av schweizarna. Enligt de rapporter som vi får synes det gå hyggligt väl, men det har inte landat ännu. Intensiva medlingsförhandlingar är just nu i gång.

Allmänt sett stöder vi naturligtvis en anslutning av Ryssland till WTO. Vi ser stora fördelar i fråga om handeln med Ryssland men också för världsekonomin och frihandeln, om Ryssland blir medlem.

Det är statusen just nu. Det är kanske tre fyra veckor vi har att landa den här frågan på, eller EU har att landa den på eller WTO, har att landa den på.

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Det låter uppmuntrande, faktiskt.

Anf. 87 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Jag tänkte också på detta med Georgien. Jag tycker att det är viktigt att man inte offrar georgierna på vägen. Ryssland har ju varit enormt godtyckligt i sina handelsrelationer med Georgien och hittat på både det ena och det andra när det har passat av politiska skäl.

Sedan undrar jag: Finns det några utestående frågor runt virkeshandel och så med Ryssland?

Anf. 88 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Den frågan löstes i våras när det gällde de här exporttullarna, men man vet ju inte om det poppar upp igen. I princip finns det en överenskommen kommission där. Nu är det de andra frågorna som återstår, som jag sade. Det handlar om investeringsregler och en del annat, som inte ska underskattas.

Har någon av mina medarbetare någon komplettering när det gäller virkesfrågan?

Anf. 89 Departementsrådet KAJSA B OLOFSGÅRD:

Ja vad gäller virkestullarna, kan man möjligen tillägga att det ska till en effektiv marknadsbaserad implementering också. Där för kommissionen diskussioner med Ryssland. De förslag som föreligger nu är väl, tycker vi, onödigt krångliga, men man arbetar på dem. Nästa steg är naturligtvis EU:s interna fördelning av kvoter och liknande. Men vi har en mycket stark bevakning av den frågan. Det är ett viktigt svenskt intresse.

Anf. 90 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar jag: Det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta diskussionerna om Rysslands anslutning till WTO.

Vi går vidare till punkt 5, Frihandelsavtalet mellan EU och Indien.

Anf. 91 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Det pågår nu förhandlingar om frihandelsavtal. Avtalsförhandlingen med Indien påbörjades 2007. Det är också ett avtal som man hoppas kunna landa i år. Huruvida det blir så återstår att se, men det är i alla fall fortfarande målsättningen.

Det är nu fråga om vad man kallar för EU:s offensiva intressen, huruvida de kan tillgodoses i tillräcklig grad. Det gäller då tullar och inte minst marknadstillträde inom den indiska tjänstesektorn.

Svenska regeringens ståndpunkt är att vi naturligtvis vill stödja ett sådant här avtal under förutsättning att det tillgodoser våra intressen, att det är tillräckligt ambitiöst och omfattande och dessutom är realistiskt och att den här balansen mellan bägge sidors intressen är tillgodosedd på ett rimligt sätt.

Det har framställts en interpellation i dagarna i riksdagen om varför Sverige har så lite handel med Indien. Jag tror att det är ungefär 1 procent av svensk handel. Det är klart att ett sådant här frihandelsavtal skulle förbättra förutsättningarna mycket för svenskt vidkommande att öka handeln med Indien, så vi tycker att det är viktigt.

Som vanligt tycker vi att tempo ska hållas i förhandlingarna. Det finns några som tycker att vi nu måste göra ett litet uppehåll. Det tror vi är mycket farligt. Det handlar om tempo och momentum och att nu utnyttja bägge sidors vilja, inte minst den indiska sidans, att ingå ett avtal, allra helst före årsskiftet. Det är planen.

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna när det gäller EU och Indien.

Vi går vidare till punkt 6 om frihandelsavtal mellan EU och Ukraina.

Anf. 93 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Man är relativt nära en möjlighet att nå avslut i förhandlingarna, och det är inte så många frågor som är utestående >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Vad det handlar om just nu är att hitta konsensus inom EU-kretsen, att man ska få ett avslut på vad man kallar för teknisk nivå 2011. Det handlar om substansen som sådan i själva handelsavtalen, att den är så ambitiös som det någonsin går.

Sedan följer regeringen självklart den politiska utvecklingen i Ukraina, inklusive rättegångarna mot oppositionspolitikerna. EU har sagt, liksom Sverige, bilateralt att ett ratificerande av ett frihandelsavtal är avhängigt landets respekt för demokrati, mänskliga rättigheter och grunden som en rättsstat. Där är vi.

Anf. 94 ORDFÖRANDEN:

Är det i ett sådant här handelsavtal en preambel där det talas om mänskliga rättigheter och sådant? Står det i avtalstexten?

Anf. 95 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Det brukar ju vara det.

Anf. 96 Departementsrådet KAJSA B OLOFSGÅRD:

EU kräver alltid att det i frihandelsavtalet eller i ramavtalet kopplat till frihandelsavtal finns en skrivning om mänskliga rättigheter, som också utgör grund för att säga upp avtalet om så skulle behövas.

Anf. 97 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Ordförande! Tack, statssekreteraren! Vi har sett, sorgligt nog, att man har pumpat in massor med pengar i åtgärdsprogram till Ukraina i ungefär elva års tid utan att man har fått särskilt mycket tillbaka när det gäller demokratiprocesser.

Det är inte bara Ukraina man har gjort så här med. Vi kan även titta på Marocko. De har fått vara med i förhandlingar utan att de har kunnat bevisa att de gjort något framsteg demokratiskt. Vi kan även se Vitryssland som ett exempel.

Utifrån det här kan vi se att konceptet inte fungerar. Vi anser att man ställer för låga krav på demokratiprocessen. Det är ju frihandelsavtal som de här länderna vill ha i första hand. Det är då lätt att godta till exempel EU:s demokratikrav och säga: Ja, vi är med på dem. Sedan händer det ingenting. Jag upplever det som att det är fritt fram för frihandelsavtal bara man har tackat ja till det här.

Vi har en avvikande mening på denna punkt, för vi tycker att vi ska ställa högre krav på demokratiprocesser. Man ska kunna bevisa det också innan man får del av frihandelsavtalen.

Anf. 98 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Vi tycker att det är väldigt bra att EU har gjort det här. Vi får kalla det framsteg för Ukrainas del, utifrån deras dröm om framtiden. Det är ju verkligen att få vara en del av EU och en del av Europa.

Jag har haft förmånen att besöka Ukraina, även tillsammans med handelsministern, och vet hur oerhört viktig de upplever sin vardag och sin framtidsdröm utifrån att de ska känna att de duger, alltså att de är något, att de är en del av Europa. Det är klart att det betyder väldigt mycket för den enskilda invånaren som bor i Ukraina.

Att de sedan har det lite problematiskt – så får man väl ändå uttrycka det – politiskt är oerhört olyckligt. Men det är bra att man trycker på från EU:s sida just utifrån det här perspektivet. För det är då det kan bli bättre för alla, förhoppningsvis, på sikt.

Vi ska också komma ihåg att Ukraina är ett land som är väldigt rikt på mineraler, energi och så vidare. Och det är någonting som långsiktigt kan gagna hela Europa. Det gäller för ukrainarna men också för oss som bor i grannländerna. Så vi stöder regeringens ståndpunkt.

Anf. 99 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Min grundläggande uppfattning är att EU verkligen i mångt och mycket är ett freds- och frihetsprojekt. Medlemskapet men också associeringsavtalen innebär att sådana här processer påskyndas. Men man ska inte heller underskatta de här frihandelsavtalen.

Avtalen och möjligheterna till access till EU:s marknad innebär naturligtvis en stor ekonomisk fördel för dessa länder, men vårt motkrav är MR-klausulen, och den är viktig. Det innebär att de här avtalen kan sägas upp om man bryter mot MR-klausulen. Därför skulle jag vilja säga att frihandelsavtalen är ett intressant verktyg för att nå de förbättringar inom MR-området som jag tror att vi alla i det här rummet vill ha.

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar jag på så sätt att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna med en avvikande mening från Sverigedemokraterna, som anser att det ställs för låga krav med avseende på demokrati för närvarande. Man får väl uppfatta det, Margareta Sandstedt, som att Sverigedemokraterna motsätter sig ett sådant här frihandelsavtal i dagsläget?

Anf. 101 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Ja, det jag sade tidigare var ju tydligt. Man ska visa på demokrati först – sedan frihandelsavtal.

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:

Då har jag sammanfattat punkt 6.

Vi går vidare till punkt 7, Handelsförbindelserna med länderna i södra Medelhavsområdet.

Anf. 103 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Inte minst med tanke på vad som händer i norra Afrika välkomnar vi från svensk sida möjligheterna till fördjupade handelsavtal och att det här sätts i konkret handling.

Vi hoppas att dessa förhandlingar nu genomförs på ett konkret och resultatinriktat sätt, så att man verkligen kommer i mål. I väntan på att det här frihandelsavtalet ska komma fram argumenterar vi för att tullkvoterna, inte minst inom jordbruksområdet, ska öka för den här kategorin länder. Det är oerhört betydelsefullt för deras ekonomiska utveckling att de får en avsättning inte minst för sina jordbruksprodukter inom EU:s marknad. Det är den svenska ståndpunkten.

Anf. 104 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Jag tycker också att det kanske är avgörande för utvecklingen i Egypten och Tunisien att de får fart på sin ekonomi nu, så att folk upplever att de får det bättre.

Jag tycker att Marocko är ett speciellt problem i Västsaharafrågan. EU är ju en stor importör av fosfat från det ockuperade Västsahara. Vi har slutit ett folkrättsvidrigt avtal om fiske i Västsaharas vatten, som Sverige röstade emot – det ska man säga – i ministerrådet.

Jag tycker att det är viktigt att villkora ett fördjupat ekonomiskt samarbete med Marocko med att de bidrar till en politisk lösning, enligt FN:s plan, av Västsaharakonflikten. Jag skulle gärna vilja höra er synpunkt på det och på vilket sätt ni tar upp Västsaharafrågan i anslutning till det.

Vi har också haft en diskussion, i huvudsak via skriftligt förfarande, om oljeembargot mot Syrien, som nu har trätt i kraft. Men det finns luckor i det här embargot. Man får, så att säga, avsluta de avtal som har ingåtts. Och flera stora EU-bolag är aktiva när det gäller oljeutvinning i Syrien.

Jag skulle vilja höra vad Sverige har framfört för ståndpunkt. Har vi varit pådrivare för ett effektivare oljeembargo mot Syrien? Har vi röstat för det? Hur har vi agerat i samband med de här förhandlingarna? Jag menar att det bör vara totalt vad det gäller den syriska oljeindustrin, med tanke på den fullständigt förskräckande situationen för oppositionen i landet.

Anf. 105 KENNETH G FORSLUND (S):

Herr ordförande! EU:s roll och vikt i det här sammanhanget kan inte nog understrykas. EU har sedan länge ställt ut löften till länderna runt den södra delen av Medelhavet om frihandel. De har inte infriats.

För att knyta an till den diskussion vi hade alldeles nyss finns det MR-klausuler i de olika handelsavtal som redan finns. EU har inte följt upp dem och krävt att de ska efterlevas.

Lösningen på problemet med att det brister i demokrati i de länder som vi har handelsavtal med är inte att göra färre handelsavtal med dem eller färre MR-klausuler, utan det är tvärtom att öka trycket på att de också ska efterlevas, inte bara undertecknas.

Här är det uppenbart, efter de händelser som har varit, att det nu är många aktörer inne i dessa länder. Det finns en önskan i de här länderna i norra Afrika att öka sina kontakter med vår del av världen, men det finns

också andra länder, betydligt längre bortifrån, som hälsar på dem och som inte står för de värderingar vi gör, som också söker deras intresse.

Det är klart att man i första hand vill utveckla sina kontakter med oss, men är det så att vi inte bjuder till och öppnar upp riskerar vi att tvinga in dem i famnen på andra länder med helt andra värderingar. Det tycker jag vore en mycket olycklig och oroande utveckling. Därför vill jag verkligen understryka vikten av att vi utvecklar dessa handelsförbindelser, men det är också viktigt att vi i den utvecklingen ställer krav på efterlevnad av MR-klausuler, och det gäller alla de här handelsavtalen.

Anf. 106 SUSANNA HABY (M):

Jag håller med föregående talare mycket, och jag har en fråga i samband med det här.

Jag känner också att EU säger att det är viktigt att vi går tillsammans och skriver de här avtalen. Samtidigt vet vi att sydeuropeiska länder, Frankrike, Italien och andra, redan är i Nordafrika och sluter en massa avtal och investerar och handlar väldigt mycket.

Det tycker jag också är en diskussion som man kan föra inom EU. Tycker vi att det är okej att man gör så, eller vill vi att man ska gå tillsammans hela tiden?

Det är likadant i till exempel Libyen. Libyer är numera mycket intresserade av Tunisien. Nästan en tredjedel av befolkningen i Tunisien är nu libyer. Det är medelklassen som har kommit dit och handlar och står för mycket av Tunisien utveckling och tillväxt.

Jag tycker därför att denna fråga är viktig. Vad är Sveriges ståndpunkt där? Ska vi gå tillsammans, eller ska var och en gå för sig? I så fall tycker jag att Sverige och de nordiska länderna skulle vara mycket mer på i dessa länder för att få i gång handel och utveckling.

Anf. 107 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Frågan om Västsahara är viktig, som Jonas Sjöstedt säger här. När dessa substansdiskussioner sedan kommer i gång kommer vi att bevaka denna ursprungsfråga noga, precis som vi gjorde när det gäller fiskeavtalet med Marocko. Den är alltså viktig, och vi har inte glömt bort det som du tar upp, Jonas Sjöstedt.

När det gäller Syrien har vi från svensk sida stött beslutet om förbud mot import av olja från Syrien. Beträffande översyn av MR-klausuler kan jag rent allmänt säga att det är extremt viktigt att vi för in denna typ av klausuler och att de ständigt revideras och bevakas och att man hela tiden följer avtalet och också har en beredskap att föra en dialog där det brister. Hur denna revisions- och avtalsuppföljning går till i praktiken kanske någon av mina medarbetare får hjälpa mig med. Men jag kan bara hålla med om hur väsentligt det är att vi inte skriver avtal som sedan inte följs eller att det sker brott mot avtalet som vi inte reagerar över. Då blir det en smula meningslöst.

När det gäller Sveriges ståndpunkt i handelsfrågan kan jag säga att vi självklart uppträder gemensamt när det gäller olika typer av embargo men också när det gäller grunderna för frihandel och frihandelsavtal. Men när det kommer till enskild handel kallade jag faktiskt upp vår nya ambassadör för Tunisien och Libyen och sade att jag föreställer mig att svensk industri den här gången på ett helt annat sätt finns i startblocken

när denna marknad öppnas upp än man gjorde när det öppnades upp i Irak. Där var svensk industri ganska sen. Det vore roligt ur en mängd synvinklar om vi var på bettet på ett helt annat sätt denna gång, inte minst för dessa två länder, så att vi kan föra intressanta och framgångsrika affärsförhandlingar, för det är precis vad dessa länder behöver. Där hoppas jag att jag kan återkomma och säga att vi var bra den här gången.

När det gäller frågan om uppföljning av våra handelsavtal och den proceduren får någon av mina medarbetare hjälpa mig.

Anf. 108 Departementsrådet KAJSA B OLOFSGÅRD:

Jag ska göra ett litet tillägg. Det är naturligtvis en fortlöpande diskussion inom EU-kretsen om hur man nyttjar dessa MR-klausuler. Det som man gör just nu är att man ser över grannskapspolitiken, både gentemot det östliga grannskapet och gentemot det sydliga. Det som man har lanserat nu som begrepp är "*more for more*", alltså ju större politiska framsteg dessa länder gör vad gäller demokrati, MR och så vidare, desto större beredskap ska också EU ha att gå dessa länders behov till mötes.

Mer exakt vad det kommer att innehålla är under diskussion.

Anf. 109 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Vi är inte på något sätt emot ett fördjupat frihandelsavtal. Men som i föregående punkt anmäler vi avvikande mening därför att det är viktigt att man först bevisar demokratiprocessen, sedan kan det bli frihandelsavtal. För vår del hänger dessa punkter ihop. Det blir därför avvikande mening för vår del som det ser ut i dag.

Anf. 110 ORDFÖRANDEN:

Nu står vi inför en diskussion om huruvida detta avtal ska förhandlas vidare eller inte. Då är min fråga: Innebär er avvikande mening att ni tycker att man ska avbryta förhandlingarna tills vidare i avvaktan på utvecklingen i dessa länder mot demokrati och bättre mänskliga rättigheter, eller hur ska jag uppfatta den avvikande meningen?

Anf. 111 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Det kan jag inte ta ställning till just nu, utan ni får bara ta den lydelse som jag har i min avvikande mening och köpa den helt enkelt.

Anf. 112 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar med att det finns stöd för regeringens upplägg under förhandlingarna med länderna i södra Medelhavsområdet under punkt 7 och en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Då gör vi över till övriga frågor. Vad vill statssekreteraren ta upp där?

Anf. 113 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Frihandelsavtalet med Peru och Colombia ska behandlas av EU – kommissionen och parlamentet. Det gäller ratificeringen. Även det avtalet innehåller som bekant en MR-klausul, i likhet med det som vi diskuterade om Ukraina.

Jag hade förmånen att förra veckan vara i Colombia och träffa bland andra den colombianska fackföreningsrörelsen i denna fråga och ta del

av hur resonemangen går och hur förhållandena är. I Colombias fall är det fortsatt betydande problem även om man från alla håll vittnar om att det har skett starka förbättringar. Men det var intressant att ha en dialog med fackföreningsrörelsen. Jag vet att den svenska fackföreningsrörelsen också har en dialog med den colombianska motsvarigheten.

Vår ståndpunkt är att vi välkomnar bägge dessa frihandelsavtal och ser fram emot att underteckna de avtal som ingås med Peru och Colombia.

Anf. 114 JONAS SJÖSTEDT (V):

Det finns inget land i världen där det mördas så många fackliga aktiver som i Colombia. Det är väl något hundratal varje år som dödas av dödsskvadroner för att de försöker organisera sina arbetskamrater för bättre villkor.

Även Honduras har ett mycket dystert facit när det gäller fackliga rättigheter, mord och förtryck mot fackligt aktiva sedan kuppen i Honduras. Jag tycker att det är viktigt att följa detta.

Jag undrar om vi kommer att komma tillbaka till denna punkt innan man slutgiltigt beslutar om att ingå dessa avtal.

Anf. 115 CARINA ADOLFFSSON ELGESTAM (S):

Jag kan bara instämma i det som Jonas Sjöstedt säger. Jag har också en fråga om den information som statssekreteraren fick. Statssekreteraren valde att säga att det har skett starka förbättringar. Det kan ändå vara av intresse vilka starka förbättringar som man visade på.

Anf. 116 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Det var mer en generalisering av läget i Colombia som helhet och inte minst när det gäller säkerhetsläget och våldsläget där det har skett betydande förbättringar. Antalet mördade fackföreningsledare har också minskat. Det enda acceptabla talet här är självklart noll, även om jag tror att antalet hade minskat från 140 till ungefär 70.

Det som kan tilläggas är att det är ungefär 5 procent av den colombianska arbetskraften som är organiserad i fackföreningar, och det är främst lärare i lärarfacket.

Vi har från svensk sida tagit ett initiativ, och jag fick en rapport från ett fristående analysinstitut. Man kan från svensk sida fråga varför fackligt anslutna lärare mördas. Det förefaller vara en relativt fredlig och harmlös grupp. En del av förklaringen är att de inte bara är fackligt aktiva utan också allmänpolitiskt aktiva. I vilken egenskap de mister livet är någonting som man tittar på. Förklaringen till detta fackliga våld är lite mer mångfasetterad än man först kan se. Där kan man verkligen tala om den berömda nolltoleransen. Självklart måste det finnas en ordning där man kan vara fackligt ansluten och fackligt verksam i Colombia utan att bli hotad eller mista livet.

Anf. 117 ORDFÖRANDEN:

Svaret på Jonas Sjöstedt fråga är alltså att vi återkommer till frågan om det slutliga godkännandet av avtalet?

Anf. 118 Statssekreterare GUNNAR OOM:
Ja.

Anf. 119 PATRIK BJÖRCK (S):

Jag tycker ändå att det förtjänar att påpekas att den colombianska regimen är djupt inblandad och blodig upp till armbågarna när det gäller detta våld, och det drabbar inte bara fackligt aktiva, utan man mördar människor i stor utsträckning i sin kamp för att behålla makten. Detta är en djupt auktoritär och blodig regim som vi har att göra med. Det är viktigt att komma ihåg därför att dessa mord faller så att säga inte ned från himlen. De är organiserade av regimen. Det är viktigt att man inte glömmer det.

Anf. 120 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Den möjliga kommentaren är att det inte var så man framförde resonemangen från fackföreningarnas sida, alltså att det var regimen som sådan som organiserade morden. Man såg mer komplicerade förklaringar. Men jag sitter inte inne med kunskapen om hur detta går till i praktiken.

Anf. 121 PATRIK BJÖRCK (S):

Jag vill bara säga att det nu framkommer mer och mer bindningar. Bland andra den förre presidenten är direkt kopplad till dessa dödsskvadroner. Den nuvarande presidenten är kopplad till mord på oskyldiga barn i slumområdena som man klädde i gerillauniformer och förde ut på slagfälten. Det är sådant som regimen i Colombia sysslar med. Det är viktigt att man kommer ihåg det.

Anf. 122 JONAS SJÖSTEDT (V):

Det kanske är för att jag har varit i Colombia som jag berörs mycket av detta. Men det finns belagt att paramilitären och dödsskvadronerna ofta består av reguljär militär och polis och att det finns en koppling till grundläggande statsfunktion. Det har säkert blivit aningen bättre, men det är fortfarande förfärande illa.

Det fanns ett vänsterparti som hette Unión Patriótica och som fick 5 000–10 000 medlemmar skjutna för att de försökte ställa upp i demokratiska val på 80-talet.

Det är klart att det har blivit något bättre. Men möjligheterna att öppet verka som vänstersympatisör i Colombia är sådana att detta uppenbart sker med risk för sitt eget liv. Jag tycker att det är helt avgörande att man tar upp frågan om politiska och demokratiska rättigheter. Vi kommer att lyssna noga både på fackföreningar och på vänsterpartier innan vi röstar för ett sådant avtal.

Anf. 123 ORDFÖRANDEN:

Vi kommer säkert tillbaka till denna fråga om avtalet med Colombia.

Vi har två andra punkter, nämligen EU–USA och EU–Kina. Det låter inte som helt triviala konstellationer.

Jag ska säga något om samtalen mellan EU och USA. De diskussioner som förs inom ramen för det transatlantiska ekonomiska rådet har faktiskt varit påtagliga och intensiva under åren inom ett antal områden. Bland annat har man fört resonemang om det för Sverige rätt så väsentliga avtalet ITA som handlar om IT-produkter och hur de ska tullbeläggas. Det avtalet behöver revideras. Det har 10–15 år på nacken, och man konstaterar att det behöver omfatta fler produkter, moderniseras och omfatta fler länder. Det är sådant som det har förts resonemang om.

Det förs också resonemang om e-mobilitet och nanoteknologi. Men i princip kanske det är mer intressant att diskutera frågan om EU och Kina om det inte är någon specifik fråga om USA.

Det kommer att vara några viktiga möten mellan EU och Kina. I november är den så kallade fjärde högnivådialogen för ekonomi och handel. Kommissionen vill utnyttja dessa två möten framöver till att diskutera ett förbättrande av relationerna och föra den handelspolitiska agendan framåt och också inleda förhandlingar om ett investeringsavtal med Kina.

Från svensk sida har vi sagt att det i dessa förhandlingar är viktigt att man också tar upp ett antal känsliga frågor, sådana frågor som vi tar upp vid varje tillfälle då vi träffar kinesiska delegationer. En sådan träffade jag i måndags från Mofcom då andra för svenskt vidkommande väsentliga frågor togs upp, såsom exportkrediter. Kina är inte med i OECD:s arrangemang för exportkrediter, och det finns anklagelser mot Kina om att man dumpar denna marknad >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Där har man från kinesisk sida nu infört en lagstiftning. Men denna lagstiftning är inte mer värd än hur den tillämpas, och den tillämpas väl så och så. Vi har en del svenska företag, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< som har en del synpunkter som är ganska starka och berättigade. Också frågan om offentlig upphandling, där utländska företag minst sagt missgynnas i Kina, och den typen av frågor bör tas upp vid de här toppmötena.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 125 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Tack för informationen! Vi delar regeringens ståndpunkt i den här frågan.

Min fråga handlar egentligen om det som jag nu delvis har fått svar på, nämligen immaterialrätt och patenträtt. Här är det ett problem och ett bekymmer. Det är ju inte för inte som man ibland kallar Kina för kopians förlovade land. Det är ett bekymmer för svenska företag som är på plats med de krav som där ställs för att få tillgång till det som är patent och som sedan kanske används i vissa sammanhang. Därför vill vi att man driver på extra mycket i frågan om att hålla sig till patenträtten och att Kina följer detta.

Med tanke på att Kina och Asien är den del i världen som har starkast tillväxt finns det all anledning att särskilt driva på detta, så jag skulle önska att det fanns med lite tydligare i den svenska ståndpunkten. Det är ett medskick. Även om statssekreteraren nu omnämnde immaterialrätten vill jag gärna att det förtydligas lite.

Anf. 126 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! I Kina tillåts inga fria fackföreningar, med undantag för Hongkong. Och det sker flera tusen strejker per år som slås ned, ofta med stor brutalitet, av kinesisk polis och säkerhetsstyrkor.

Jag tycker att det är väldigt viktigt att föra fram synpunkten att vi vill se att Kina lever upp till grundläggande respekt för rätt till organisering och konflikt på arbetsmarknaden, att man uppfyller ILO:s konventioner och att EU tar upp denna fråga. Kina är viktigt ekonomiskt, men man kan inte offra den här typen av grundläggande värderingar för att utveckla handeln med Kina.

Jag gissar att det inte går att anmäla avvikande mening på en diskussionspunkt, men om det hade gått hade jag gjort det.

Anf. 127 HANS ROTHENBERG (M):

Jag kan konstatera att det går en gemensam uppfattning som en pakt tvärs över bordet här i den sistnämnda frågan.

Näringsutskottet var på besök i Kina för några veckor sedan. Där fick vi också möjlighet att träffa fackliga företrädare. Och blodet sträcker sig inte mycket längre ned på armarna där än vad det gör hos regimen i Colombia. Det är en väldigt viktig aspekt här. Å andra sidan är ju handeln det universella språk som också kan bidra till att öppna upp relationer och förbättra missförhållanden i länder som inte sköter sig.

Jag kan även nämna att vi fick möjlighet att göra en studie hos patentmyndigheten i Kina. Det var intressant att kunna göra iakttagelsen att man arbetar tämligen ambitiöst med att inordna Kina i någon form av etablerad hyfsad världsordning vad gäller respekt för immateriella rättigheter. Men problemet med Kina är att det finns en svart ekonomi som är väldigt stor. 90 procent av medier som kopieras existerar inte inom den officiella ekonomin.

Det är viktigt att på många sätt se till att den kinesiska ekonomin hänger ihop inom landet och att, liksom i Sverige, göra svarta tjänster vita.

Anf. 128 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Jag finner att det finns stöd för upplägget i regeringens fortsatta förhandlingar i fråga om EU och USA.

Anf. 129 JONAS SJÖSTEDT (V):

Är det möjligt att anmäla en avvikande mening beträffande Kina och fackliga frågor?

Anf. 130 ORDFÖRANDEN:

Ja, det måste det vara. Kan du formulera den kort och koncist?

Anf. 131 JONAS SJÖSTEDT (V):

Jag vill att Sverige begär att EU tar upp frågan om rätten till facklig organisering, att man slutar med repressalier mot fackliga aktivister i Kina och att det kopplas till att utveckla handelsförbindelserna.

Anf. 132 ORDFÖRANDEN:

Med denna avvikande mening finner jag att det finns stöd för regeringens upplägg även i förhandlingarna om EU och Kina.

Vi tackar statssekreteraren och önskar trevlig helg!

2011/12:2

23 september

Innehållsförteckning

1 § Konkurrenskraft – forskning	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	1
Anf. 3 JONAS SJÖSTEDT (V).....	1
Anf. 4 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	1
Anf. 5 THOMAS STRAND (S)	1
Anf. 6 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	2
Anf. 7 JONAS SJÖSTEDT (V).....	2
Anf. 8 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	2
Anf. 9 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	2
Anf. 10 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 11 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	3
Anf. 12 SUSANNA HABY (M)	3
Anf. 13 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	3
Anf. 14 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 15 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	4
Anf. 16 JONAS SJÖSTEDT (V).....	4
Anf. 17 ULF HOLM (MP).....	4
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 19 ULF HOLM (MP).....	4
Anf. 20 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 21 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	5
Anf. 22 ULF HOLM (MP).....	5
Anf. 23 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	5
Anf. 24 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 25 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	6
Anf. 26 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	6
Anf. 27 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	6
Anf. 28 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	6
Anf. 29 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	6
Anf. 30 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	6
Anf. 31 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	7
Anf. 32 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 33 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	7
Anf. 34 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 35 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	7
Anf. 36 JONAS SJÖSTEDT (V).....	8
Anf. 37 ORDFÖRANDEN	8
2 § Konkurrenskraft – industri och inre marknad.....	9
Anf. 38 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 39 Statssekreterare GUNNAR OOM	9
Anf. 40 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 41 Statssekreterare GUNNAR OOM	10
Anf. 42 JONAS SJÖSTEDT (V).....	10
Anf. 43 Departementssekreterare MALIN LJUNG EIBORN.....	11
Anf. 44 Statssekreterare GUNNAR OOM	11
Anf. 45 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 46 Statssekreterare GUNNAR OOM	11

Anf. 47	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	11	2011/12:2
Anf. 48	Statssekreterare GUNNAR OOM	12	23 september
Anf. 49	Departementssekreterare JOHAN STÅLHAMMAR	12	
Anf. 50	ORDFÖRANDEN	12	
Anf. 51	Statssekreterare GUNNAR OOM	12	
Anf. 52	ORDFÖRANDEN	13	
Anf. 53	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	13	
Anf. 54	Statssekreterare GUNNAR OOM	13	
Anf. 55	Ämnesrådet CARL JOSEFSSON	13	
Anf. 56	ORDFÖRANDEN	13	
Anf. 57	Ämnesrådet CARL JOSEFSSON	14	
Anf. 58	JONAS SJÖSTEDT (V)	14	
Anf. 59	Ämnesrådet CARL JOSEFSSON	14	
Anf. 60	ORDFÖRANDEN	14	
Anf. 61	Ämnesrådet CARL JOSEFSSON	14	
Anf. 62	ORDFÖRANDEN	14	
Anf. 63	Statssekreterare GUNNAR OOM	14	
Anf. 64	ORDFÖRANDEN	15	
Anf. 65	Statssekreterare GUNNAR OOM	15	
Anf. 66	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	15	
Anf. 67	ORDFÖRANDEN	16	
Anf. 68	Statssekreterare GUNNAR OOM	16	
Anf. 69	Departementssekreterare ROGER BENGTSSON	16	
Anf. 70	JONAS SJÖSTEDT (V)	17	
Anf. 71	Departementssekreterare ROGER BENGTSSON	17	
Anf. 72	ORDFÖRANDEN	17	
3 §	Utrikes frågor – handel	18	
Anf. 73	ORDFÖRANDEN	18	
Anf. 74	Statssekreterare GUNNAR OOM	18	
Anf. 75	ORDFÖRANDEN	19	
Anf. 76	Statssekreterare GUNNAR OOM	19	
Anf. 77	ORDFÖRANDEN	19	
Anf. 78	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	19	
Anf. 79	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	20	
Anf. 80	Statssekreterare GUNNAR OOM	20	
Anf. 81	Departementsrådet KAJSA B OLOFSGÅRD	21	
Anf. 82	ORDFÖRANDEN	21	
Anf. 83	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	22	
Anf. 84	ORDFÖRANDEN	22	
Anf. 85	Statssekreterare GUNNAR OOM	22	
Anf. 86	ORDFÖRANDEN	22	
Anf. 87	JONAS SJÖSTEDT (V)	22	
Anf. 88	Statssekreterare GUNNAR OOM	23	
Anf. 89	Departementsrådet KAJSA B OLOFSGÅRD	23	
Anf. 90	ORDFÖRANDEN	23	
Anf. 91	Statssekreterare GUNNAR OOM	23	
Anf. 92	ORDFÖRANDEN	23	
Anf. 93	Statssekreterare GUNNAR OOM	24	
Anf. 94	ORDFÖRANDEN	24	
Anf. 95	Statssekreterare GUNNAR OOM	24	

Anf. 96	Departementsrådet KAJSA B OLOFSGÅRD	24
Anf. 97	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	24
Anf. 98	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	25
Anf. 99	Statssekreterare GUNNAR OOM	25
Anf. 100	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 101	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	25
Anf. 102	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 103	Statssekreterare GUNNAR OOM	26
Anf. 104	JONAS SJÖSTEDT (V)	26
Anf. 105	KENNETH G FORSLUND (S)	26
Anf. 106	SUSANNA HABY (M)	27
Anf. 107	Statssekreterare GUNNAR OOM	27
Anf. 108	Departementsrådet KAJSA B OLOFSGÅRD	28
Anf. 109	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	28
Anf. 110	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 111	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	28
Anf. 112	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 113	Statssekreterare GUNNAR OOM	28
Anf. 114	JONAS SJÖSTEDT (V)	29
Anf. 115	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	29
Anf. 116	Statssekreterare GUNNAR OOM	29
Anf. 117	ORDFÖRANDEN	29
Anf. 118	Statssekreterare GUNNAR OOM	30
Anf. 119	PATRIK BJÖRCK (S)	30
Anf. 120	Statssekreterare GUNNAR OOM	30
Anf. 121	PATRIK BJÖRCK (S)	30
Anf. 122	JONAS SJÖSTEDT (V)	30
Anf. 123	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 124	Statssekreterare GUNNAR OOM	31
Anf. 125	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	31
Anf. 126	JONAS SJÖSTEDT (V)	32
Anf. 127	HANS ROTHENBERG (M)	32
Anf. 128	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 129	JONAS SJÖSTEDT (V)	32
Anf. 130	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 131	JONAS SJÖSTEDT (V)	32
Anf. 132	ORDFÖRANDEN	33